

خبرنامه هفتگی

مدیریت تعارض منافع

شماره سی و دوم - ۱۱ تا ۱۷ بهمن ۱۳۹۹

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی
۱۸ بهمن ۱۳۹۹

۳۲

بنام خداوند جان و آفریننده

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

شماره سی و دوم - ۱۱ تا ۱۷ بهمن ۱۳۹۹

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۳۲

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

۱۸ بهمن ۱۳۹۹

فهرست مطالب

- درآمد: تفاهم‌نامه سه‌جانبه، گامی به پیش در مدیریت تعارض منافع..... ۲
- راهکار کره جنوبی برای مدیریت تعارض منافع در بازار بورس ۵
- قرار نیست «مدیریت تعارض منافع» به نام ارگانی ثبت شود..... ۵
- مؤلفه‌ها و ابزارهای یک قانون منع تعارض منافع..... ۶
- مثال‌های از موقعیت تعارض منافع..... ۶
- بروز تعارض منافع در بهزیستی قروه..... ۷
- چالشی به نام تعارض منافع..... ۷
- با تصویب طرح مدیریت تعارض منافع کسی جرئت تخلف ندارد..... ۸
- تلفات پرندگان در میانکاله به دلیل تعارض منافع در منطقه است ۸
- چاره‌اندیشی برای حل تعارض منافع در استارت‌آپ‌ها..... ۹
- رفع تعارض منافع با تصویب طرح شفافیت آراء نمایندگان مجلس..... ۹
- تعارض منافع، عامل تصمیم مجلس در حذف مالیات پزشکان ۱۰
- صلاح کشور در مواجهه درست با تعارض منافع و شفافیت است ۱۰
- شکارفروشی و تضاد منافع در سازمان محیط زیست ۱۱
- تحلیلی بر تضاد منافع در مدیریت صندوق‌های با درآمد ثابت..... ۱۱
- تبرئه رئیس دانشگاه فرهنگیان توسط دیده‌بان شفافیت و عدالت ۱۲
- شفافیت آرای نمایندگان بهترین راه برای مدیریت تعارض منافع ۱۲
- تعارض منافع، مانع شفاف‌سازی آمارهای حوزه پزشکی ۱۳
- پیش‌بینی مدیریت تضاد منافع در اساسنامه سازمان ملی کودک..... ۱۳
- تضاد منافع در صدور بخشنامه توسط سازمان تأمین اجتماعی ۱۴
- شبکه ذی‌نفعان؛ عامل توسعه نیافتگی بورس کالای کشاورزی..... ۱۴
- تضاد منافع دولت در ایفای نقش به عنوان ناظر و فعال بازار بورس ۱۵
- واگذاری سهام توسط هانتر بایدن برای پرهیز از تضاد منافع ۱۵
- تحلیل فضای مجازی: واکسن کووید-۱۹ در پیچ‌وخم تعارض منافع..... ۱۶

درآمد: تفاهم‌نامه سه‌جانبه، گامی به پیش در مدیریت تعارض منافع

زهرة سروش‌فر

پانزدهم بهمن ماه ۱۳۹۸ بود که تفاهم‌نامه سه‌جانبه‌ای میان وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، جهاد دانشگاهی و مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی درباره تعارض منافع به امضا رسید. تفاهم‌نامه ذکر شده میان سه دستگاه که نماینده نهادهای اجرایی، دانشگاهی و اندیشکده‌ای هستند، در جهت انجام کارهای مطالعاتی و ترویجی درباره تعارض منافع در نظام اداری کشور منعقد شده است. آگاهی یافتن نسبت به بحث تعارض منافع چه در درون حکومت و چه در میان اعضای جامعه گام اولیه و در عین حال مهم‌ترین گام جهت مبارزه با این پدیده است.

تعارض منافع به عنوان بستری که می‌تواند زمینه‌ساز فساد در دستگاه اداری شود و از سوی دیگر به سبب ایجاد انحصار، به تبعیض و نابرابری و فقر در درون جامعه دامن بزند، موضوع بسیار مهمی است که در ایران تاکنون کمتر مورد توجه قرار گرفته است و سابقه چندانی ندارد. برای اولین بار در سال ۱۳۹۵ و با بخشنامه آقای دکتر آخوندی وزیر راه و شهرسازی در خصوص مدیریت تعارض منافع در نظام مهندسی این بحث مطرح شد. در همان زمان بخشنامه به تنش‌های بسیاری بین دولت، مجلس و نظام مهندسی انجامید و نشان داد که مواجهه با تعارض منافع در نظام اداری امری پیچیده است و احتمالاً با خود تنش‌های بسیاری را به همراه خواهد داشت. همزمان با این رویداد دولت مشغول تهیه لایحه‌ای جهت ارائه به مجلس در خصوص مدیریت تعارض منافع شد. معاونت حقوقی ریاست جمهوری و مرکز بررسی‌های استراتژیک کارهایی را به صورت مشترک انجام داده و جهت نظرخواهی از کارشناسان آنها را منتشر کردند. نتیجه برگزاری نشست‌ها و جلسات کارشناسی، لایحه‌ای بود که به مجلس ارائه شد.

دومین بخشنامه مدیریت تعارض منافع در سازمان بهزیستی از زیرمجموعه‌های وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی صادر شد. این بخشنامه جهت مدیریت تعارض منافع اشتغال بیرونی در بهزیستی ارائه شد و به توفیق نسبی هم دست یافت. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به این ترتیب به عنوان یکی از پیشگامان مدیریت تعارض منافع عمل کرد. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در راستای برنامه‌های شفافیت و مقابله با فساد بر بحث تعارض منافع تأکید ویژه دارد به گونه‌ای که در سال ۹۸ در دیدار ریاست جمهوری از وزارت‌خانه گزارش مدیریت تعارض منافع تهیه شده در اختیار ایشان قرار گرفت و با استقبال مواجه شد.

تفاهم‌نامه سه‌جانبه در ادامه تلاش‌های پیشین برای مدیریت تعارض منافع به امضا رسید و از یک سو تلاش دارد همگرایی و اجماعی میان سه دستگاه امضاکننده تفاهم‌نامه ایجاد نماید و از سوی دیگر موضوع آسیب تعارض منافع بر رفاه عمومی را در صدر موضوعات مورد توجه خود قرار داده است. تعارض منافع همان‌طور که گفته شد فساد، فقر و نابرابری را در جامعه تشدید می‌کند و از این طریق بر اعتماد عمومی نسبت به دستگاه‌های حاکم ضربه وارد می‌نماید. همچنین موجب ناکارآمدی دستگاه اداری می‌شود که خود ضربه مهلکی بر بدن نظام حمایت اجتماعی وارد خواهد

کرد. تعارض منافع و اثراتی که در نظام حکمرانی و جامعه بر جای می‌گذارد در دستور کار تفاهم‌نامه سه‌جانبه قرار گرفته است و در این خصوص طرح‌های مطالعاتی متعددی به ویژه از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و جهاد دانشگاهی انجام شده و برخی دیگر در حال انجام است. از جمله می‌توان به طرح‌های پژوهشی و مطالعاتی مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه در حوزه‌های مختلفی مانند آموزش و پرورش، محیط زیست، تأمین اجتماعی، مسکن و شهرسازی، انرژی و ... اشاره کرد. این طرح‌ها پژوهش‌هایی اولیه و اکتشافی در خصوص مصادیق تعارض منافع در هر یک از سازمان‌ها و نهادهای ذکر شده هستند و گامی اولیه و در عین حال موثر را برای ورود به حوزه تعارض منافع در دستگاه اداری و اجرایی کشور برداشته‌اند. همچنین بر اساس طرح‌های مطالعاتی، کارهایی ترویجی برای تقویت شفافیت و مبارزه با تعارض منافع انجام شده است. اهمیت کارهای ترویجی را می‌توان در تأثیری دانست که توجه جامعه را نسبت به این موضوع جلب می‌کند.

مبارزه با پدیده‌ای همچون تعارض منافع بسیار پیچیده است و از همین‌رو نیاز به آگاهی و شناخت عمومی نسبت به پدیده و نتایج زیان‌بار آن دارد تا همراهی جامعه را با طرح‌های مدیریت تعارض منافع در پی داشته باشد. در حال حاضر تعارض منافع تبدیل به امری عادی و بهنجار در جامعه شده است و کمتر کسی به آن به دید پدیده‌ای منفی می‌نگرد. حتی برخی مصادیق آن از سوی جامعه بسیار پذیرفته شده و مایه پیشرفت نظام اداری و اجرایی تلقی می‌شود. برای مثال در مصداق درب‌های گردان که حرکت افراد بین بخش دولتی و خصوصی نتایج زیان‌باری برای منافع عمومی در پی خواهد داشت، افراد این تصور را دارند که بخش نخبه، ماهر و دارای دانش تخصصی و فنی نباید از فضای کاری دور شوند بلکه باید شرایطی فراهم باشد تا بتوان از دانش و مهارت آنها تا جای ممکن سود برد و به همین علت حضور این افراد در بخش خصوصی پس از فراغت از کار دولتی بسیار مفید و سودمند به حال جامعه است. بدین ترتیب میان نظام اداری و بخش‌هایی از جامعه ائتلافی شکل می‌گیرد که برای غلبه بر آن باید نیروی اجتماعی زیادی آزاد شده و به همراهی با مدیریت تعارض منافع برخیزد. باید در نظر داشت که تعارض منافع یک موضوع اجتماعی بنیادین است و در نتیجه برای مقابله با آن باید تغییراتی در رویکرد جامعه و هنجارهای آن ایجاد نمود و صرفاً با چند قانون و بخشنامه امکان مدیریت شرایط پیش آمده ناشی از تعارض منافع وجود ندارد.

تعارض منافع در همه ارکان نظام اداری کشور ریشه دارد و از این رو با مقاومت شدیدی برای مدیریت آن مواجه خواهیم بود. علاوه بر آنکه مدیریت تعارض منافع موجب مقاومت و مخالفت بخشی از نظام اداری خواهد شد که منافع‌شان در خطر افتاده است، بقیه بخش‌های سیستم نیز از آن جهت که احساس می‌کنند اقتدار سازمانی‌شان را از دست خواهند داد و سازمان یا وزارتخانه‌شان تنزل خواهد یافت، در مقابل مدیریت تعارض منافع می‌ایستند و در آن اختلال ایجاد می‌کنند. پس همان‌طور که اشاره شد بدون آگاهی و تشکلیابی افکار عمومی و تلاش جامعه در دفاع از منافع خود، نمی‌توان مقاومت در مقابل مدیریت تعارض منافع را شکست و بر آن پیروز شد.

تفاهم‌نامه در راستای آنچه گفته شد، گامی موثر در راستای مدیریت تعارض منافع است و در یک سالی که از آغاز آن گذشته است، تجارب خوبی به همراه داشته است. مطالعاتی که در جهت اجرای تفاهم‌نامه صورت گرفته انباشت

اولیه‌ای را برای کارهای عمیق‌تر فراهم نموده‌اند اما برای آنکه این فعالیت‌ها مثمر ثمر واقع گردد باید پشتوانه اجتماعی را به همراه داشته باشد. باید جامعه بیاموزد نیروهای خود را بسیج و متشکل نماید تا بتوانند برای دستیابی به منافع خود در مقابل منافع عده‌ای معدود بایستند و جلوی فقر، فساد و نابرابری ناشی از تعارض منافع را بگیرند.

***

گزیده اخبار، تحلیل‌ها و گزارش‌های هفته گذشته در حوزه تعارض منافع به این شرح است:

سعیدرضا عاملی، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی، از تصویب اساسنامه سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک خبر داده که در آن تضاد منافع نیز پیش‌بینی شده و کسانی که عهده‌دار راهبری این حوزه هستند نمی‌توانند به خودشان مجوز مهدکودک و پیش‌دبستانی خصوصی دهند.

سایت خبری کردپرس از بروز نمونه‌ای از تعارض منافع در اداره کل بهزیستی قروه خبر داده و خواستار رسیدگی به آن وفق بخشنامه رئیس سازمان بهزیستی برای منع اشتغال همزمان کارکنان این سازمان شده است.

حسینعلی حاجی دلیگانی، عضو هیات رئیسه مجلس با اشاره به طرح شفافیت آرای نمایندگان اظهار داشته که تصویب این طرح تعارض منافع نمایندگان مجلس را کاهش می‌دهد.

عبدالله سمایی، نایب رییس کانون وکلای دادگستری مرکز، با اشاره به مناقشه بر سر طرح و لایحه مدیریت تعارض منافع گفته موازی‌کاری که امروز شاهد آن هستیم شایسته نیست، چرا که نمایندگان مجلس نباید علیرغم اینکه لایحه‌ای از جانب دولت به آنها داده شده، زمانشان را صرف ارائه طرح کنند.

روزنامه دیلی‌میل از واگذاری سهام توسط هانتز بایدن (فرزند جو بایدن) برای پرهیز از تضاد منافع خبر داده است. فعالیت‌های تجاری هانتز بایدن در یک کمپانی انرژی در اوکراین و در چین باعث دردهای زیادی برای پدرش در دوران انتخابات شده بود.

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی - ۱۸ بهمن ۱۳۹۹

راهکار کره جنوبی برای مدیریت تعارض منافع در بازار بورس

خبرگزاری علم و فناوری - ۱۳ بهمن ۹۹

◀ نمونه‌های جهانی تعارض منافع

در برابر تعارض منافع مقامات حکومتی یا اجرایی تصویب قانون یکی از راه‌هاست. یک نمونه از قوانینی که مانع پیش آمدن تعارض منافع می‌شود قانون واگذاری مدیریت سهام به کارگزار ناشناس در کره جنوبی است. این قانون مربوط به مقامات دولتی رتبه ۴ و بالاتر است که در وزارت اقتصاد یا سایر دستگاه‌های مالی و اقتصادی دولتی کار می‌کنند. این افراد اگر در بازار بورس بیش از ۳۰/۰۰۰ دلار سهام داشته باشند وظیفه دارند اختیار خرید و فروش سهام خود را به حساب‌های مخصوصی بسپارند. به این ترتیب مقام دولتی مذکور که به اطلاعات محرمانه دسترسی دارد نمی‌تواند به کارگزار سهامش بگوید که کدام سهم را بخرد یا بفروشد.

مقامات دولتی رتبه ۱ تا ۴ کره جنوبی بعد از ترک پست دولتی خود به مدت دو سال حق استخدام در شرکت‌های خصوصی مرتبط با پست دولتی خود را ندارند. اما اگر به دلیل سو استفاده، از مقام خود برکنار شده باشند این دوره ممنوعیت به پنج سال افزایش پیدا می‌کند. به این ترتیب مقام دولتی مذکور نمی‌تواند با یک شرکت خصوصی تباری کند به این امید که بعد از پایان دوره کاری‌اش در همان شرکت استخدام بشود. بر اساس قانون مقابله با مواضع خاص تعارض منافع، ماموران دولت کره جنوبی حق دارند از دستورهای مقام مافوق که مانع عمل به وظیفه می‌شود، با بیان دلیل خودداری کنند.

✍ خبرگزاری علم و فناوری

قرار نیست «مدیریت تعارض منافع» به نام ارگانی ثبت شود

عبدالله سمایی (نایب رییس کانون وکلای دادگستری مرکز) - ۱۳ بهمن ۹۹

◀ طرح و لایحه تعارض منافع

قبل از مطرح شدن طرح مدیریت تعارض منافع، دولت طی لایحه‌ای بحث جلوگیری از این موضوعات و مباحث را به مجلس تقدیم کرد. موازی کاری که امروز شاهد آن هستیم شایسته نیست؛ چرا که نمایندگان مجلس نباید علیرغم اینکه لایحه‌ای از جانب دولت به آنها داده شده، زمانشان را صرف ارائه طرح کنند چرا که قرار نیست که به نام کسی یا ارگانی یا قوه‌ای این موضوع ثبت شود. مهم آن است که یک قانون تصویب شود و با فسادهای اداری و درون سازمانی مبارزه شود. بنابراین شاید بهتر بود زمانی که صرف این موضوع شد را صرف بررسی همان لایحه‌ای که دولت ارائه کرده می‌کردند و نسبت به آن تصمیم‌گیری می‌کردند. موازی کاری موجب می‌شود که وقت نمایندگان که بسیار ارزشمند است، صرف امور بعضاً کم اهمیت شود از این رو شاید بعضی از نمایندگان متهم به این شوند که قصد دارند قانون مدیریت تعارض منافع به نام آنها تمام شود. زمانی که لایحه‌ای در مجلس اعلام وصول می‌شود حتماً باید نفیاً یا اثباتاً در خصوص آن اعلام نظر شود و اگر نمایندگان قصد ارائه طرح دارند، طرح آنها باید پوشش دهنده و تبیین کننده لایحه دولت اعلام باشد.

✍ خبرگزاری ایلنا

مؤلفه‌ها و ابزارهای یک قانون منع تعارض منافع

خبرگزاری علم و فناوری - ۱۳ بهمن ۹۹

◀ کلیات تعارض منافع

یک قانون منع تعارض منافع باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟

۱. مکانیسم‌هایی برای افشای منافع خصوصی تبیین کند
  ۲. آن دسته از منافع خصوصی که با تصمیم‌سازی‌های آینده در منافع عمومی ناسازگار است را مشخص نماید
  ۳. برای رفع و حل اتهامات در زمینه منافع خصوصی فرایندهایی در نظر بگیرد
  ۴. برای خروج منافع خصوصی از مسیر تصمیم‌سازی در راستای منافع عمومی، راهی پیش‌بینی کند
- علاوه بر این مؤلفه‌ها یک قانون پیشگیری از تعارض منافع باید این ابزارها را نیز داشته باشد: تضمین بی‌طرفی؛ ممنوعیت مطلق پذیرش هدیه؛ قاعده‌مندسازی یا محدودیت فعالیت‌های سیاسی؛ ممنوعیت به کارگیری و استخدام خویشاوندان؛ محدودیت عضویت در سازمان‌های مردم‌نهاد، شرکت‌ها و سازمان‌های غیر انتفاعی؛ عدم وابستگی به اتحادیه‌های تجاری یا سازمان‌های شغلی و دیگر منافع شخصی. عدم پذیرش شغل دوم که به طور بالقوه با وظایف عمومی مقامات رشمی تعارض دارد؛ متعهد شدن یا رابطه با انجمن‌ها یا مشاغل نژادی، قومی یا اعتقادی؛ افشای اطلاعات عمومی؛ ممنوعیت نمایندگی و کار برای کشورهای خارجی؛ اعلام دارایی و درآمد شخصی؛ اعلام دارایی و درآمد خانواده؛ اعلام منافع شخصی مرتبط با قراردادها؛ اعلام منافع شخصی مرتبط با تصمیم‌سازی؛ محدودیت‌ها و کنترل داد و ستدها و مشاغل یا فعالیت‌های مردم‌نهاد بعد از اشتغال؛ محدودیت و کنترل انتصابات هم‌زمان بیرونی مانند استخدام در سمن‌ها، سازمان‌های سیاسی یا دولتی.

✉ خبرگزاری علم و فناوری

مثال‌های از موقعیت تعارض منافع

شفافیت برای ایران - ۱۱ بهمن ۹۹

◀ کلیات تعارض منافع

موقعیت‌های فرضی زیر را در نظر بگیرید: یک دستگاه دولتی می‌خواهد املاک خود را بفروشد و مسئولین اجرایی آن دستگاه در زمره مشتریان قرار دارند؛ یک وزیر با تشکیل شرکت خانوادگی در مناقصه‌های دولتی شرکت کند؛ یک قاضی دادگستری پس از بازنشستگی بلافاصله در حوزه کاری خودش مشغول به وکالت شود؛ مدیرعامل یک بانک خصوصی به سمت ریاست کل بانک مرکزی انتخاب شود.

فارغ از تفاوت‌های ظاهری، به لحاظ ماهوی، موقعیت‌های فوق دارای یک وجه اشتراک ضمنی هستند. منطق حاکم بر تمام موقعیت‌ها به گونه‌ای است که احتمال اتخاذ یک تصمیم یا اقدام نابه‌جا وجود دارد. بنابراین عقل سلیم حکم می‌کند مادامی که منطق مشکل‌آفرین این موقعیت‌ها شناسایی و مدیریت نشده است، به خروجی این موقعیت‌ها با شک و تردید نگریست؛ چرا که همواره احتمال ظهور یک خروجی نامطلوب (غیرقانونی، غیراخلاقی و غیرعرفی) وجود دارد. در حوزه حکمرانی، چنین موقعیت‌هایی «تعارض منافع» نامیده می‌شوند.

✉ شفافیت برای ایران

بروز تعارض منافع در بهزیستی قروه

زیبا امیدی فر (خبرنگار کردپرس) - ۱۴ بهمن ۹۹

◀ تعارض منافع در حوزه بهزیستی

مطابق بخشنامه مدیریت تعارض منافع سازمان بهزیستی کشور در صورتی که مدیران و کارکنان بهزیستی مجوز فعالیت از بهزیستی استان مربوط و یا بهزیستی کشور را دارند، باید نسبت به واگذاری امتیاز مرکز در حال فعالیت خود، حداکثر ظرف مدت ۳ ماه، به مؤسسات خیریه ای که قبل از تاریخ ابلاغ این بخشنامه به ثبت رسیده اند، اقدام نمایند. حال باتوجه به این بخشنامه قانونی وجود تعارض منافع در بهزیستی قروه دیده می شود. به طوری که سرپرست فعلی بهزیستی شهرستان قروه در حال حاضر هم ریاست بهزیستی را بر عهده دارد و هم عضو هیئت مؤسس

و هم صاحب امضا و عضو هیئت مدیره و مدیرعامل دو مؤسسه خیریه زیر نظر بهزیستی (مؤسسه خیریه «سما» و مؤسسه «انفاس قدسی») است. مدیرکل بهزیستی کردستان در این زمینه باید پاسخ دهد که چرا وقتی نسبت به این بخشنامه آگاهی داشته، آن را مدنظر قرار نداده و اجازه انتصاب برای سرپرستی بهزیستی قروه که نحوه انتصاب او هم با چالش های بسیاری همراه بود، داده شده است؟

📞 خبرگزاری کردپرس

چالشی به نام تعارض منافع

فاطمه موسوی (کارشناسی علوم سیاسی دانشگاه شهید بهشتی) - ۱۴ بهمن ۹۹

◀ کلیات تعارض منافع

شکل گیری فضای تعارض منافع در عرصه سیاسی و گلوگاه های تصمیم گیری های اجتماع، سبب لغزش هایی خواهد شد که در یک گستره عام، حیات و شرایط زیست همه جامعه را تحت تاثیر قرار می دهد. تعارض منافع در برنامه ریزی های کلان اجتماعی سبب به هم ریختگی فکری و فساد تصمیم گیری می شود. این تقابل منفعت، هر چه در لایه های بالاتر قدرت، و در اصلی ترین جایگاه های تصمیم گیری یک جامعه رخ دهد، به همان نسبت خطرناک تر و آسیب زا تر خواهد بود. به عنوان مثال نماینده ای که طرح شفافیت آرا را امضا می کند، اما در هنگام رای گیری با آن مخالفت می کند. نمایندگانی که به طرح تحقیق و تفحص از مجلس رای منفی می دهند. یا وزیری که در جایگاه وزارت بهداشت باید حافظ منافع جامعه برای درمان کم هزینه باشد، اما خود مالک چند بیمارستان خصوصی است. وزیری که جایگاه وزارت به او می گوید آموزش همگانی و رایگان را ترویج کند، اما خود مالک آموزشگاه خصوصی است. (اعم از مدرسه یا دانشگاه).

📞 خبرگزاری دانشجو

با تصویب طرح مدیریت تعارض منافع کسی جرئت تخلف ندارد

سیدسلیمان ذاکر (عضو کمیسیون اجتماعی مجلس) - ۱۴ بهمن ۹۹
 ◀ طرح و لایحه تعارض منافع

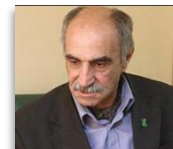

طرح مدیریت تعارض منافع در کمیسیون حداقل در ۱۰ جلسه با حضور کارشناسان دستگاه‌های مختلف بررسی شد. در جلسات کمیسیون مسئولین سازمان بازرسی، مرکز پژوهش‌های مجلس، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، مسئولین اطلاعاتی و امنیتی حضور می‌یافتند و نظرات خود را در خصوص این طرح بیان می‌کردند. می‌خواهیم سامانه منسجم اطلاعات راه‌اندازی شود و کسی جرأت خیانت، تبانی، سواستفاده، اختلاس و ارتشاء در دستگاه‌های دولتی و عمومی نداشته باشد. در صورت تصویب نهایی این طرح در مجلس با هر گونه تعارض منافع در دستگاه‌های دولتی به شدت برخورد خواهد شد و مجازات‌هایی مانند انفصال از خدمت و زندان برای متخلفین در نظر گرفته می‌شود. ما به دنبال این هستیم تا دست دزدان و سواستفاده‌کنندگان از بیت‌المال را قطع کنیم. در ماده ۲۷ طرح مدیریت تعارض منافع که به غیر از اینکه دستگاه مربوطه که با مدیر یا کارشناس متخلف برخورد می‌کند، پرونده این تخلف در دستگاه قضایی نیز مورد بررسی قرار گرفته و دستگاه قضایی این حق را دارد که بر اساس قانون مجازات اسلامی برای مسئول متخلف مجازات تعیین کند.

📄 سایت خبری - تحلیلی بولتن نیوز

تلفات پرندگان در میانکاله به دلیل تعارض منافع در منطقه است

اسماعیل کهرم (کارشناس سرشناس محیط زیست) - ۱۴ بهمن ۹۹
 ◀ تعارض منافع در حوزه محیط زیست

در تالاب میانکاله صیادان، شکارچیان، ماموران محیط زیست، گله‌داران، کشاورزان و ... در حال فعالیت هستند. در اغلب مواقع منافع این افراد با یکدیگر در تضاد است و همین مسئله حواشی متعدد به دنبال دارد. تلفات پرندگان در میانکاله به دلیل تعارض منافع بروز کرده است. صدها شکارچی، کشاورز، دامپرور و ... در منطقه حضور دارند و تضادها و معارض‌ها منجر به بروز این بی‌قانونی‌ها می‌شود. در آن خطه به دلیل مصرف باغبانان و کشاورزان سم فراوانی وجود دارد. امکان اینکه برخی از افراد این سموم را در تالاب اصلی میانکاله رها کرده و منجر به از بین رفتن هزاران پرنده شود وجود دارد. سال گذشته شواهدی بر مبنای سم بوتولیسیم برای از بین رفتن پرندگان مطرح شد. این در حالی است که بوتولیسیم در قوطی کنسرو تشکیل شده و هر گرم از آن هزاران نفر را به کام مرگ می‌کشد. سموم در تالاب میانکاله از نوع بوتولیسیم نیست. بر اساس بررسی‌های آزمایشگاهی انجام شده در میانکاله اثری از آنفلونزای پرندگان مشاهده نشده است. تلفات پرندگان و آبیان در میانکاله به دلیل عوامل انسانی است.

📄 خبرگزاری برنا

چاره‌اندیشی برای حل تعارض منافع در استارت‌آپ‌ها

شهرزاد حدادی (مدیر امور حقوقی و قراردادهای شتاب‌دهنده دیموند) - ۱۲ بهمن ۹۹
◀ تعارض منافع در حوزه کسب و کارها و بازرگانی

در اکثر مواقع، اعضای تیم‌های استارت‌آپی دوستان دوران دانشجویی یا رفقای قدیمی هستند. هنگامی که کسب‌وکار را شروع می‌کنند، ذهن آنان بیش از هر چیز معطوف به ابعاد تجاری و مالی کسب‌وکار است. همین امر سبب می‌شود تا توافق درباره مشارکت خودشان در کسب‌وکار را در حد قول‌های شفاهی و پراکنده نگه دارند و به‌خاطر همین روابط دوستانه، شانس بروز هرگونه اختلاف میان اعضای تیم استارت‌آپ را ناچیز ارزیابی کنند. این در حالی است که تجربه، خلاف آن را ثابت کرده و هنگامی که کسب‌وکار در مراحل حساسی مانند رشد مقیاس‌پذیر است، اختلافات بروز می‌کنند. بنابراین یکی از اقدامات اولیه دپارتمان حقوقی شتاب‌دهنده دیموند، کمک به اعضای تیم استارت‌آپ برای رسیدن به یک توافق مکتوب درون تیمی است.

یک قرارداد هم‌بنیان‌گذار خوب، باید دربردارنده توافقاتی برای «عدم رقابت» و «حل تعارض منافع» باشد. طبیعی است که به‌واسطه یک کار تیمی، دستاوردها، دانش و تخصص جمعی به‌وجود آمده است؛ حال اگر یکی از اعضای تیم جدا شود و بخواهد کسب‌وکاری مشابه و در رقابت با بیزینس استارت‌آپ قبلی خود راه بیندازد، استارت‌آپ را متضرر می‌کند. البته که شرط عدم رقابت و عدم تعارض منافع، دوران همکاری اعضای تیم استارت‌آپ را هم باید دربر بگیرد علاوه بر این تعهدات ناظر بر رعایت محرمانگی و عدم افشا هم لازم است برای یک بازه زمانی پس از خاتمه همکاری ادامه پیدا کند.

علاوه بر این گاهی، اعضای تیم استارت‌آپ که خودشان کسب‌وکاری دارند یا به‌صورت پاره‌وقت، فعالیت دیگری انجام می‌دهند، ممکن است در مواقعی با کسب‌وکار استارت‌آپ در وضعیت تعارض منافع قرار بگیرند. بنابراین لازم است قرارداد هم‌بنیان‌گذار، سازوکاری بیندیشد که چنین تعارضاتی را شناسایی کند و برای حل آنها راهکار ارائه دهد.

🔗 روزنامه دنیای اقتصاد

رفع تعارض منافع با تصویب طرح شفافیت آراء نمایندگان مجلس

حسینعلی حاجی دلیگانی (عضو هیات رئیسه مجلس) - ۱۴ بهمن ۹۹
◀ تعارض منافع در مجلس

اگر شفافیت در مجلس شورای اسلامی نهادینه شود آن زمان دیگر نماینده به یک آرامش خاطر خواهد رسید از این جهت که فردی و همچنین گروهی نمی‌تواند به نمایندگان در جهت تامین منافع خود فشار وارد کنند تا به فلان طرح یا لایحه رای دهند. با شفافیت آراء مباحث به نحوی خواهند شد که نمایندگان مجلس نظرات خود را در جهت تامین منافع عموم اتخاذ کنند. شفافیت آراء از سو استفاده و رانت‌ها جلوگیری خواهد کرد؛ بنابراین وقتی وضعیت شفاف شود تعارض منافع از بین خواهد رفت.

🔗 خبرگزاری خانه ملت

تعارض منافع، عامل تصمیم مجلس در حذف مالیات پزشکان

محمد شریفی مقدم (دبیر کل خانه پرستار) - ۱۲ بهمن ۹۹

◀ تعارض منافع در مجلس

کمیسیون تلفیق و بودجه، حقوق اعضای هیات علمی و قضات را از مالیات پلکانی و کارانه پزشکان را از سقف حقوق پرداختی به کارکنان دولت معاف می‌کند، این تصمیم مجلس به معنای مشروعیت بخشیدن به حقوق بالای پزشکان است. کارانه ۱۰۰ تا ۳۰۰ هزار تومانی و اضافه کاری اجباری پرستاران مشمول مالیات ۱۰ درصدی می‌شود اما کارانه میلیونی معافیت مالیاتی دارد. اگر پرستاران یا کارگران جامعه درخواست افزایش دستمزد داشته باشند، مسئولان داستان‌هایی از مشکلات عجیبی برای آن‌ها تعریف می‌کنند اما پزشکان از تمامی طرح‌های حمایتی برخوردار هستند. تصمیم اخیر کمیسیون تلفیق نشان می‌دهد، پزشکان، اساتید دانشگاه و قضات از نفوذ زیادی در مجلس برخوردار هستند. آقای قاضی‌زاده هاشمی (نایب رئیس مجلس) پزشک و مدیر دفتر آقای قالیباف پزشک هستند. اعضای کمیسیون بهداشت مجلس هم همگی پزشک هستند. پزشکانی که در هیات‌های عالی انتظامی نظام پزشکی حضور دارند و خود از سهام‌داران بیمارستان‌های بخش خصوصی هستند.

تعارض منافع مهم‌ترین عامل ایجاد شرایط فعلی است. تصمیم‌گیرنده نباید ذی‌نفع باشد. من باز هم تاکید می‌کنم، پزشکان و هیات علمی‌ها در مجلس نفوذ می‌کنند. چرا این گروه‌ها باید در مالیات بر درآمد استثنا باشند؟ آیا مردم کشور ما، شهروند درجه یک و دو هستند؟ قانون طرح تحول نظام سلامت، ده‌ها هزار میلیارد هزینه بر بودجه کشور تحمیل کرد. از سال ۷۵ تا ۹۲، طرح نوین بیمارستان‌ها اجرا می‌شد در صورتیکه مصوبه دولت یا مجلس نبود.

✉ خبرگزاری ایلنا

صلاح کشور در مواجهه درست با تعارض منافع و شفافیت است

علیرضا زاکانی (رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس) - ۱۶ بهمن ۹۹

◀ کلیات تعارض منافع

صلاح کشور در سایه مواجهه درست با تعارض منافع و شفافیت است که نتیجه‌ای جز کارآمدی ندارد. مجلس علاوه بر قانون‌گذاری و نظارت، مسئولیت مهمی در ارتقاء آگاهی‌ها و رشد افکار عمومی دارد لذا جلسات مجلس مستقیماً از رسانه ملی پخش می‌شود. مجلس عزیز اصلاح کشور را با شفافیت از خویش آغاز نماید. عدم رای‌آوری طرح شفافیت آراء نمایندگان با کمبود سه رای، برای مجلس انقلابی بسیار تلخ و عبرت‌آموز بود. گرچه با درخواست جمع زیادی از نمایندگان بزودی رای‌گیری مجدد بصورت علنی در خصوص این طرح تکرار خواهد شد ولی مجلس فرصت بسیار خوبی را برای اصلاح کشور از دست داد.

✉ خبرگزاری فارس

شکار فروشی و تضاد منافع در سازمان محیط زیست

مهدی اسماعیلی بیدهندي (عضو هیئت علمی دانشگاه تهران) - ۱۲ بهمن ۹۹
◀ تعارض منافع در حوزه محیط زیست

قانون شکار و صید، مصوب سال ۴۶ به سازمان محیط زیست این اختیار را می‌دهد که بدون توجه به انتقادات، اعتراضات و هشدارها، هر تعداد که می‌خواهد مجوز شکار بفروشد. مسئولان محیط زیست مدعی هستند که صدور سالانه ۱۰۰ یا ۲۰۰ مجوز شکار، تاثیری بر جمعیت‌های وحش به جا نمی‌گذارد اما منتقدان شکارفروشی بر این باورند که یکی از مهمترین پیامدهای شکارفروشی به ویژه به شکارچیان خارجی، تحریک شکارچیان بومی و ایجاد حس تبعیض در آنهاست که زمینه‌ساز افزایش تخلفات شکار می‌شوند، تخلفاتی که افزایش آنها را از انتشار گسترده تصاویر و فیلم‌های شکار در فضای مجازی هم می‌توان استنباط کرد. طبق اعلام سازمان محیط زیست، مبلغی که در سال ۹۷ از محل فروش شکار، عاید این سازمان شده، یک میلیارد و هشتصد هزار تومان بوده است. آنچه نمی‌توان پاسخی قانع‌کننده برای آن داشت این است که چه عاملی سازمان حفاظت محیط زیست را وا می‌دارد که علی‌رغم اعتراضات مردم نسبت به شکارفروشی که واکنش‌های کاربران در فضای مجازی همچنان به شکارفروشی اصرار داشته باشد؟ متأسفانه سازمان حفاظت محیط زیست در مواجهه با این تضاد منافع به سود اقلیت و ناهمسو با اکثریت جامعه عمل می‌کند.

✉ [خبرگزاری میزان](#)

تحلیلی بر تضاد منافع در مدیریت صندوق‌های با درآمد ثابت

پایگاه تحلیلی سیگنال - ۱۴ بهمن ۹۹
◀ تعارض منافع در بازار بورس

یکی از مسائلی که باعث ایجاد تضاد منافع در مدیریت صندوق‌های با درآمد ثابت می‌شود بحث خرید سهام شرکت‌های تابعه توسط مدیران صندوق هاست. برای مثال صندوق مشترک آتیه نوین تحت مدیریت شرکت تامین سرمایه نوین به عنوان یک صندوق با درآمد ثابت در بازار سرمایه فعالیت می‌کند. در تحرکات این صندوق مشاهده می‌شود که بیش از ۹۸ درصد از ترکیب دارایی‌ها در اوراق بدهی با درآمد ثابت سرمایه گذاری شده است و آن بخشی از دارایی‌ها که به سهام اختصاص یافته است در نماد "تنوین" که یکی از زیرمجموعه‌های شرکت تامین سرمایه نوین می‌باشد سرمایه گذاری شده است. این موضوع دو نکته حائز اهمیت دارد. یک آن که اینگونه خرید سهام معمولاً به دلیل حمایت از شرکت است نه کسب سود پس برای سرمایه گذاران خرد چنین تحرکاتی اهمیت خاصی ندارد. نکته دوم هم آن که صندوق‌ها در اساسنامه خود ادعا می‌کنند که برای کسب سود بیشتر تلاش خواهند کرد. حال باید پرسید که خرید سهام شرکت‌های زیر مجموعه خود که به نوعی مشابه عملیات بازارگردانی می‌باشد چقدر با این اصل همخوانی دارد.

✉ [پایگاه تحلیلی سیگنال](#)

تبرئه رئیس دانشگاه فرهنگیان توسط دیده بان شفافیت و عدالت

هامون سبطی (دبیر کارگروه آموزش دیده بان شفافیت و عدالت) - ۱۴ بهمن ۹۹
 ◀ تعارض منافع در حوزه آموزش عالی

اوایل آذرماه امسال مجری برنامه تهران ۲۰ شبکه ۵ سیما اعلام کرد که دانشگاه فرهنگیان کتاب‌هایی به دانشجومعلمان فروخته است که رئیس دانشگاه فرهنگیان نویسنده آن کتاب‌هاست و فروش این کتاب‌ها گردش سه میلیارد تومانی داشته است. این عمل معنایی جز اتهام تعارض منافع و ویژه خواری ندارد. با توجه به حساسیت دیده بان شفافیت و عدالت نسبت به موضوعات آموزشی، این نهاد به طور رسمی طی نامه‌ای خطاب به رئیس دانشگاه فرهنگیان، در مورد موضوع طرح شده توضیح خواست. به دنبال آن رئیس دانشگاه فرهنگیان جهت بررسی تمام جوانب موضوع خواستار اعزام کارشناسان دیده بان شفافیت و عدالت به دانشگاه فرهنگیان می‌باشد و دیده بان نیز همزمان با اعزام تیم کارشناسی به دانشگاه فرهنگیان، خواستار رایزنی با صدا و سیما و دریافت مستندات از تهیه کننده آن برنامه شد. مطابق بررسی اسناد در کارگروه آموزش و دیدار حضوری بازرسان مؤسسه دیده بان با رئیس دانشگاه فرهنگیان، مشخص شد کلیه حقوق مادی ناشی از تألیف و تدوین این کتاب توسط نویسنده، دکتر خنیفر، به طور دائمی به دانشگاه فرهنگیان صلح و اهدا گردیده و تأکید شده است تا در محاسبه قیمت اثر هیچ حقوقی برای مؤلف لحاظ نشود. همچنین تمام مبلغ مورد بحث که، حدود دویست و سی میلیون تومان بوده است، بابت هزینه تبدیل و چاپ اثر به انتشارات پرداخت شده و دیگر هیچ مبلغی به رئیس دانشگاه یا شخص ثالثی پرداخت نشده است. لازم به ذکر است که محتوای کتاب مناسب دانشجویان جدیدالورود بوده که این موضوع به تأیید معاونت صاحب صلاحیت در این حوزه رسیده است.

دیده بان شفافیت و عدالت

شفافیت آرای نمایندگان بهترین راه برای مدیریت تعارض منافع

عباس گودرزی (نائب رئیس کمیسیون اجتماعی) - ۱۷ بهمن ۹۹
 ◀ تعارض منافع در مجلس

خیر طرح شفافیت آرای نمایندگان به مراتب بیشتر از ایرادات احتمالی آن است. شفافیت آرا بهترین عامل برای ارزیابی عملکرد نمایندگان توسط مردم است و مردم می‌توانند از این طریق بر نمایندگان خود نظارت داشته باشند. مردم برای رأی دادن باید کارنامه نمایندگان را مورد بررسی قرار دهند و همین شفافیت آرا مهمترین شاخص برای این موضوع است. علاوه بر این، طرح شفافیت آرا بهترین عامل برای مدیریت تعارض منافع نمایندگان است و از این موضوع جلوگیری می‌کند. طرح شفافیت آرای نمایندگان مجلس با اختلاف سه رأی در صحن مجلس رد شد و ما به دنبال جمع آوری امضا برای طرح مجدد آن هستیم.

پایگاه خبری یکتا

تعارض منافع، مانع شفاف‌سازی آمارهای حوزه پزشکی

مهدی اسفندیار (پژوهشگر و نویسنده حوزه سلامت) - ۱۷ بهمن ۹۹
◀ تعارض منافع در حوزه سلامت و درمان

علت عدم علاقه مسئولین نظام سلامت اعم از اعضای کمیسیون بهداشت و درمان، سازمان نظام پزشکی و وزارت بهداشت به شفاف‌سازی آمار در مورد تعداد پزشک تعارض منافع است. ما تنها کشوری هستیم که پزشکان فوت‌شده مان نیز در آمار می‌آید. یعنی وقتی مسئولین وزارت بهداشت می‌خواهند آمار بدهند، پزشکانی که اکنون زیرخاک خوابیده‌اند، افرادی که نمی‌توانند طبابت کنند و بالای ۷۵ و ۸۰ سال سن دارند، افرادی که از ایران مهاجرت کرده‌اند و آن دسته از پزشکانی که در کارهایی همچون ساخت‌وساز، عمران و بانکداری و بنگاهداری فعالیت دارند را نیز در آمار می‌آورند.

چنانچه بخواهیم واقعیت داستان را بدانیم این است که کل پزشکان عمومی برای کشور ۸۵ میلیونی ایران، حداکثر ۱۵ هزار نفر است. اما زمانی که شما آمارها را می‌گیرید متوجه می‌شوید که ۱۹۰ هزار نفر را معرفی می‌کنند. چنانچه دندانپزشکان را از این تعداد خارج کنیم به ۱۴۰ هزار نفر می‌رسد که از این تعداد تنها ۱۰۵ هزار نفر، نظام پزشکی‌شان فعال بوده و یا اطلاعاتی از آن‌ها موجود است. از ۱۰۵ هزار نفر، ۲۵ هزار داروساز و ۵۰ هزار نفر متخصص هستند. درنهایت از آن آمار اولیه چیزی حدود ۴۰ هزار پزشک عمومی به دست می‌آید که ۱۰ تا ۱۲ هزار نفر از این‌ها اصلاً پروانه نگرفته‌اند و تنها ۳۰ هزار نفر پروانه دارند که باز از این تعداد بین ۱۵ تا ۱۷ هزار نفر در مراکز ترک اعتیاد و زیبایی کار می‌کنند یعنی ربطی به نظام بهداشت و درمان ما ندارند. بنابراین کل پزشکانی که در صف‌داریم نهایتاً ۱۵ هزار نفر هستند. واقعیت این است از آنجایی که مسئولین وزارت بهداشت و درمان و سیاست‌گذاران سلامت کشور تعارض منافع دارند اصلاً علاقه‌ای به شفاف‌سازی این مسائل ندارند.

روزنامه رسالت

پیش‌بینی مدیریت تضاد منافع در اساسنامه سازمان ملی کودک

سعیدرضا عاملی (دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی) - ۱۷ بهمن ۹۹
◀ تعارض منافع در حوزه آموزش عمومی

مصوبه بنیادین جلسه ۸۳۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب اساسنامه سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک است. این سازمان عهده‌دار امور مرتبط با تعلیم و تربیت دوران کودکی با محوریت خانواده شد. در اساسنامه قانون تضاد منافع نیز پیش‌بینی شده است و کسانی که عهده‌دار راهبری این حوزه هستند نمی‌توانند به خودشان مجوز مهدکودک و پیش‌دبستانی خصوصی دهند و افرادی خارج از حلقه مسئولیت در آموزش و پرورش باید عهده‌دار این مسئولیت باشند.

پایگاه شورای عالی انقلاب فرهنگی

تضاد منافع در صدور بخشنامه توسط سازمان تامین اجتماعی

پیام عابدی (خبرنگار ایلنا) - ۱۶ بهمن ۹۹
 ◀ تعارض منافع در حوزه تامین اجتماعی

صدور بخشنامه بدون گرفتن نظر افرادی که با آن درگیر می‌شوند، به ویژگی هویتی دستگاه‌های اداری کشور تبدیل شده است. در یک مورد از همین بخشنامه‌ها ۸۰۰ هزار کارگر ساختمانی به حساب نیامدند. افرادی که چاله‌های نظام اداری ایران را می‌شناسند، معتقدند که ناآشنا بودن ستاد، با نیازهای مخاطبان و وجود تضاد منافع، شرایطی را فراهم کرده است که بخشنامه‌های آنها، سبب گسترش ناراضی‌تی شوند. صدور بخشنامه بدون گرفتن نظر افرادی که با آن درگیر می‌شوند، به ویژگی هویتی دستگاه‌های اداری کشور تبدیل شده است؛ ویژگی که تنها توجیه آن، وجود «تضاد منافع» است.

بخشنامه‌های سازمان تامین اجتماعی، بعضاً بدون در نظر گرفتن یک یا هر دو شریک اجتماعی تنظیم می‌شوند. از آنجا که کارگران مهم‌ترین مخاطب یا پرشمارترین شریک اجتماعی تامین اجتماعی با بیش از ۱۴ میلیون جمعیت زیر پوشش محسوب می‌شوند، هر بخشنامه‌ای که بدون اتکاء به نمایندگان آنها تنظیم شود، آسیب‌زننده است. برای نمونه آبان ماه امسال بخشنامه‌ای مصوب شد که بر اساس آن بیمه کارگران ساختمانی پس از ۳ ماه پرداخت نکردن حق بیمه قطع می‌شود.

✉ خبرگزاری ایلنا

شبکه ذی‌نفعان؛ عامل توسعه نیافتگی بورس کالای کشاورزی

مهدی رباطی (مدیرعامل کارگزاری بورس بیمه ایران) - ۱۶ بهمن ۹۹
 ◀ تعارض منافع در بازار سرمایه

کارشکنی‌ها و تضاد منافع شبکه ذی‌نفعان پرنفوذ در زنجیره توزیع و فروش محصولات کشاورزی به همراه نبود فرهنگ مرتبط در کشاورزان باعث شده بورس کالا آنچنان که باید نتواند زنجیره تامین در بخش کشاورزی را سازماندهی کند. این معضل فقط مختص بخش کشاورزی نیست و هنوز بعد از گذشت سال‌ها و با وجود تلاشی که دولت‌ها و نهادهای سیاست‌گذار کشور ما داشتند همچنان شاهد هستیم که در بخش‌های مختلف در تضاد با توسعه بورس اوراق بهادار هم شبکه ذی‌نفعان حضور دارند. اکنون می‌بینیم که در مقابل سپردن مکانیزم کشف قیمت به بازارهای مالی و بورس، مقاومت جدی اتفاق می‌افتد در حالیکه قطع به یقین اگر بورس کالا در کشور ما توسعه پیدا کند و اراده سیاست‌گذار در این بخش جدی باشد، نه تنها کشاورزی بلکه پیچیدگی‌هایی که در اقتصاد ایران و زنجیره تامین و تولید وجود دارد حل خواهد شد و تولیدکننده و مصرف‌کننده نفع اصلی خواهند برد. در حال حاضر اما شبکه ذی‌نفعان در تضاد با بخش مولد اقتصاد کشور حرکت می‌کند.

✉ تجارت نیوز

تضاد منافع دولت در ایفای نقش به عنوان ناظر و فعال بازار بورس

هادی جمالیان (عضو هیات مدیره هلدینگ گروه مالی پاسارگاد) - ۱۷ بهمن ۹۹

◀ تعارض منافع در بازار سرمایه

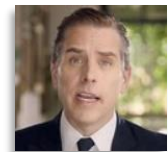
پس از انتصاب دهقان دهنوی به ریاست سازمان بورس با توجه به اینکه وی پیش از این معاون اقتصادی وزیر اقتصاد بود این بحث دوباره مطرح شده که آیا استقلال سازمان بورس با انتصاب معاون وزیر، زیر سوال رفته است. در بررسی اینکه آیا استقلال سازمان بورس معنادار است یا خیر باید بین دو شان "نظارت بر بازار" و "فعالیت در بازار" تفکیک قائل شویم. به نظر می‌رسد مادام که حاکمیت در قالب ترکیب فعلی شورای بورس به عنوان یک ناظر، شفافیت، منصفانه بودن و کارایی بازار را دنبال کند، تعارض منافی شکل نمی‌گیرد. اما اگر قرار باشد دولت یا بخش‌هایی از حاکمیت با هدف تامین مالی و یا سرمایه‌گذاری در بازار فعالیت کنند و با فعالان بخش خصوصی و اشخاص حقیقی در بازار رقابت کنند، ابهامات جدی شکل می‌گیرد. لذا به نظر می‌رسد سوال اصلی این نیست که آیا دهقان دهنوی می‌تواند مستقل از دژپسند و مجموعه دولت عمل کند بلکه سوال اصلی این است که دولت از جان بازار سرمایه چه می‌خواهد؟ دولت به جای اینکه بازار سرمایه را به محلی برای تامین مالی بخش خصوصی و رونق بخشی به بخش واقعی اقتصاد ببیند به عنوان یک بازیگر وارد بازار شده است. عملکرد دولت به ویژه طی یک سال گذشته، راه اندازی صندوق‌ها در کنار اظهارات صریح وزیر اقتصاد نشان می‌دهد دولت و نهادهای وابسته به حاکمیت قرار است در بازار "فعال" باشند. اینجا است که تضاد منافع شکل می‌گیرد و با کوچکترین نوسانی "اعتماد" از دست می‌رود چراکه دولت در رقابت با بخش خصوصی قرار می‌گیرد حال اینکه امکان رقابت با دولت برای بخش خصوصی وجود ندارد؛ دولتی که برای مواد اولیه و محصولات صنایع مختلف نرخ گذاری می‌کند و با یک تخفیف یا افزایش نرخ می‌تواند ارزش سهام بنگاه‌ها را هزاران میلیارد جابجا کند وقتی در مقام خرید و فروش سهام قرار می‌گیرد.

بورس پرس

واگذاری سهام توسط هانتر بایدن برای پرهیز از تضاد منافع

دیلی میل - ۱۷ بهمن ۹۹

◀ نمونه‌های جهانی تعارض منافع

جو بایدن، رئیس جمهوری آمریکا اوایل دسامبر گذشته میلادی بار دیگر وعده داد که هانتر بایدن، پسرش دیگر هیچ تعامل تجاری ندارد که بتواند یک تضاد منافع محسوب شود، اما وی همچنان ۱۰ درصد از سهام خود را در یک کمپانی چینی در اختیار دارد. هانتر بایدن گفته بود که سهامش را در کمپانی سرمایه‌گذاری "بوهای هاروست آر.اس.تی" واگذار می‌کند و جن ساکی، سخنگوی کاخ سفید در یک نشست خبری روز جمعه تاکید کرد که هانتر بایدن در حال انجام کارهای واگذاری سرمایه‌های خود است. او دارد بر روی واگذاری سرمایه‌هایش در این شرکت کار می‌کند. فعالیت‌های تجاری هانتر بایدن در یک کمپانی انرژی در اوکراین و همچنین در چین باعث دردسرهایی زیادی برای پدرش در دوران انتخابات شده بود.

خبرگزاری ایسنا

تحلیل فضای مجازی: واکسن کووید-۱۹ در پیچ و خم تعارض منافع

فرشته الهی

تقریباً یک سال پیش بود که مهمان ناخوانده خطرناکی پا به کشور گذاشت و آن چیزی نبود جز ویروس منحوس کووید-۱۹! ویروسی که در ابتدا گفته می‌شد خفایش‌ها آن را دودستی تقدیم انسان‌ها کرده‌اند، اما بعدها احتمال ساخته بشر بودن آن بیشتر مورد توجه گرفت و هر کشوری به دنبال مظنون بود. اگرچه مظنون اصلی همچنان برای عموم مردم جهان ناشناخته مانده است، ولیکن شرایط عجیبی که این ویروس به وجود آورده از مرگ ناگهانی و غم‌انگیز عزیزان گرفته تا مختل کردن کار و زندگی افراد، باعث شده است تا کشورهای گوناگون به دنبال یافتن راه درمان آن و نیز ساخت واکسن برای کنترل این ویروس باشند. در این راه اما آنچه فراوان به چشم می‌خورد وجود تعارضات منافع عمیق و البته بسیار خطرناک است! زیرا آنچه در طرف دیگر این تعارضات قرار گرفته است جان گران‌بها و فرصت زندگی افراد است.

به وجود آمدن ویروس کرونا و نیز نحوه کنترل و مدیریت آن از ساخت دارو و نحوه درمان گرفته تا ساخت واکسن جنبه‌های گوناگونی دارد؛ جنبه علمی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و ... اگر بخواهیم از جنبه سیاسی آن بگذریم بعد دیگری که اهمیت دارد جنبه اقتصادی و علمی آن خواهد بود. این ابعاد باعث می‌شوند تعارض منافع به شکل جدی‌تری نمود پیدا کند و تمام اذهان را متوجه آن سازد. تعارض منافی که چندین بار و در مورد خرید واکسن‌های خارجی و یا در مورد ساخت واکسن داخلی هم در کشور دیده شد؛ این بار این تعارض منافع که واکسن داخلی ساخته شود و یا واکسن خارجی وارد شود در مورد واکسن روسی مطرح شده است، واکسنی که خانم مینو محرز، عضو گروه سازنده واکسن داخلی و نیز عضو گروه تصمیم‌گیرنده در مورد خرید واکسن خارجی، گفته است آن را تأیید نمی‌کند. قرار گرفتن این دو عنوان در کنار یکدیگر به خودی خود احتمال بروز تعارض منافع را در ذهن متبادر می‌کند، به این نحو که فردی که خودش در گروه سازنده واکسن قرار دارد و حتماً منافع مالی و غیرمالی دارد، نمی‌تواند هم‌زمان به‌عنوان تصمیم‌گیرنده در مورد موضوع خرید واکسن خارجی اظهار نظر کاملاً بی‌طرفانه داشته باشد. از همین رو موضوعی که در توییت‌های کاربران توییتر در طی هفته گذشته بسیار به چشم می‌خورد این تعارض منافع را تذکر می‌داد. البته یکسری از این توییت‌ها موافق وجود این تعارض بودند و یکسری هم مخالف آن، در ادامه تعدادی از آن‌ها آورده می‌شود.

توییت‌های موافق وجود تعارض منافع

 Sirius Black: تعارض منافع به حالت و وضعیتی اطلاق می‌شود که شخص یا اشخاصی از یک طرف در مقام و مسئولیت مورد اعتماد دیگران قرار می‌گیرند و از طرف دیگر خود دارای منافع شخصی یا گروهی مجزا و در تقابل و تعارض با مسئولیت مورد نظر هستند. مثلاً اینکه شما به خاطر حفظ صندلی جرئت نمی‌کنی واکسن غربی بگیری.

 Pouria nazemi: در مورد اظهارات خانم محرز هم دو نکته وجود دارد که بدون سند و داده همان طور که نمی توان میزان کارایی واکسن را تأیید کرد نمی توان آن را ناکارآمد دانست. از سوی دیگر دخالت ایشان در پروژه واکسن ایرانی کمی سایه تضاد منافع روی اظهار نظر درباره رقابای احتمالی واکسن ایرانی می اندازد.

 حسین: ولی این خانم دکتر محرز خودش تضاد منافع داره با واردات هرگونه واکسن. اظهارات غیرعلمی و غیردقیق راجع به واکسن روسی هم به همین دلیله. البته خیلی های دیگه هم در وزارت بهداشت هستند که ذی نفع عدم واردات واکسن هستن و خود شدن مسئول بررسی واکسن داخلی و مسئول واردات!

 هادی یزدانی: اگر دیدید جایی اسم من نوعی توی فرآیند تولید، توزیع یا خرید یک واکسن هست و بعد دارم بد واکسن دیگه ای رو میگم اونجا بهم این قاعده تعارض منافع رو یادآوری کنید.

 میر حسینی ام: گویا سازمان نظام پزشکی واکسن «اسپوتینگوی» روسی را رد کرده و گفته باید تأییدیه سازمان بهداشت جهانی را داشته باشد. کاش این حرفو راجع به واکسن چینی و کوبایی هم می زد تا خدای نکرده شائبه تضاد منافع اقتصادی پیش نیومد.

 Take a moment to think! Please: به نظر # محرز همان گونه که # مدرنا و # فایزر را به نفع # بودجه تحقیقاتی خود حذف کرد، اکنون به دنبال حذف نمونه ها # شرقی است. جامعه را به دنبال «تعارض منافع» خود می کشد تا برای آزمایش های خود نمونه مطالعاتی داشته باشد و خریدار.

 هادی یزدانی: **@MariaSarsalari** خانم سرسالاری بزرگوار ایشان که متخصص عفونی اند خودشون دست اندرکار واکسن ایرانی کرونا هستند. خب طبیعتاً تعارض منافع وجود داره. ایشان میگه واکسن روسی نمی زنم چون لابد واکسن ایرانی که خودم محقق اصلیش هستم بهتره. حتی اگه اینم نگه در این مورد خاص ایشان نمی تونه نظر بده چون خودش ذی نفعه.

مشاهده می شود که این مطالب همگی بر وجود تعارض منافع تأکید دارند و برای پیشگیری از بروز چنین تعارضی پیشنهاد می کنند که کسی که در تولید واکسن داخلی دخیل است بایستی خود را از روند تصمیم گیری در مورد خرید و استفاده از واکسن خارجی، خارج کند.

 فؤاد شمس: **@HSelahvarzi** خودتان استاد اقتصادید. سر واکسن چون بر اساس همان منطق بازار دارد رفتار می شود همه تعارض منافع دارند. همه شده اند به نوعی بازاریاب شرکت های دارویی آمریکایی و روسی و ایرانی و چینی و ... اینجاست که مسئله دیگر علمی نیست. برای همین چیزی مثل بهداشت را نباید به دست نامرئی بازار سپرد.

در این توییت که به مفاهیم اقتصادی اشاره دارد گفته شده است که نباید مسئله مهمی چون بهداشت را که با جان افراد ارتباط تنگاتنگ دارد به دست نامرئی بازار و این منطق که نفع جمعی درگرو نفع فردی است، سپرد؛ زیرا نفع فردی می تواند به سمتی حرکت کند که کاملاً در خلاف نفع جمعی و حفظ سلامتی و جان افراد باشد.

توییت‌های مخالف وجود تعارض منافع

 Siamak sharifi: آقای جهانپور تعارض منافع کدام است، واکسن روسی تأییدیه فاز سوم را از طرف سازمان بهداشت جهانی یا هر مرجع مستقل علمی دیگر را ندارد، آخر شما که در این حوزه متخصص هستید، طوری سخن نگویند که تداعی وجود اشتراک منافع شود.

 MNasiri: @DrHadiyazdani تعارض منافع وقتی بحث متدلوزی مطرح است چندان جای حضور ندارد. واکسن روس نیاز به مطالعه بیشتر دوسوکور با حجم نمونه بالا و تأییدیه *CE* و یا *FDA* دارد. همین طور واکسن ایرانی. وگرنه ارائه آن خلاف اصول اخلاق پزشکی و اگر اجبار به مصرف ایجاد شود، جرم حقوق بشری و جنایت محسوب می‌شود.

دو توییت بالا اما نظری متفاوت در خصوص اظهارنظر خانم محرز داشتند، این کاربران با اشاره به اینکه واکسن روسی هنوز تأییدیه‌های لازم و مورد قبول را ندارد، سخنان خانم محرز را تأیید کرده و بر این عقیده هستند که تعارض منافع در این مورد وجود ندارد.

شفافیت آرای نمایندگان مجلس در پیچ‌وخم تعارض منافع

این موضوع که گام اول برای مدیریت صحیح تعارض منافع ایجاد بستر شفافیت است بر هیچ‌کس پوشیده نیست. شفافیت موجب می‌شود تا تمامی منافع اعم از مالی و غیرمالی به شکل دقیق شناسایی شوند و در مرحله بعد با وجود دانستن این اطلاعات، اگر مشاهده شد که شخصی در موقعیت تعارض منافع قرار دارد از آن جلوگیری به عمل آید؛ حتی خود افراد با آگاهی از این امر که ناظرین و عموم جامعه از منافع آن‌ها آگاه‌اند و در صورت قرار گرفتن در موقعیت متعارض باعث از دست دادن محبوبیت و اعتماد خود در میان افراد می‌شوند، خودجوش از قرار گرفتن در موقعیت‌های تعارض منافع پرهیز می‌کنند؛ یعنی شفافیت موجب بازدارندگی از وقوع تعارض منافع می‌شود. یکی از مواردی که برقراری شفافیت در آن الزامی است، آرای نمایندگان مجلس شورای اسلامی است؛ زیرا این افراد (نمایندگان) وکیلان عموم افراد جامعه و به‌طور خاص حوزه انتخابیه خود می‌باشند. از آنجاکه موکل باید از تصمیمات و اقدامات وکیل خود مطلع باشد، مردم نیز حق دارند بدانند کسی که به نمایندگی از آن‌ها در حال تصمیم‌گیری است چه تصمیمی می‌گیرد؛ ولیکن از آنجاکه ایجاد شفافیت با منافع نمایندگان می‌تواند تعارض داشته باشد لذا نتیجه رأی‌گیری در مورد تصویب آن بحث‌برانگیز است و توجه کاربران توییتر را به خود جلب کرده است. کاربران توییتر با انتشار مطالبی در این خصوص گفته‌اند که انقلابی عمل کردن یا نکردن نمایندگان مجلس در طی این رأی‌گیری مشخص خواهد شد. برخی از توییت‌های هفته گذشته در ارتباط با این موضوع عبارت‌اند از:

 Sunbehindthecloud: باید دید که مجلس فعلی در #شفافیت_آراء_نمایندگان، انقلابی عمل می‌کند یا عندلایی 😊 حضرت آقا گفتن مجلس بایستی انقلابی باشه حالا اینکه یه عده به خاطر تعارض منافع انقلابی عمل نمی‌کنن بعضیا نمک نریزن.

 Towhid karimkhani: @ali_khezrian شفافیت رو از کسایی که تو مجلس قبولش دارن بخواییم ... کسایی که تعارض منافع نداشته باشن شفاف میشن ... خیلیای دیگه که شفاف نیستن دور بعدی مجلس نخواهند بود ... باید رشد فکری مردم رو بعد از روی کار اومدن دولت جدید و گذشت ۴ سال حساب کنیم.

 Enghelabi138: شفافیت آرای نمایندگان مجلس شورای اسلامی می‌تواند به مشارکت حداکثری آحاد جامعه و نخبگان در عرصه سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری بینجامد و همچنین موجبات تسهیل فرایند مدیریتی تعارض منافع و کاهش فاصله دولت-ملت را فراهم آورد.

 ابوالفضل برهانی: نه عزیزم، نه جونم. ما بعد از تشکر از مجلس، یکی یکی قانون‌ها رو فشار میاریم تا درست بشه، تازه بدبختی مجلسیون (چه این مجلس، چه مجلس‌های بعدی که دست هر کی باشه) شروع میشه ... قدم بعدی، طرح جامع تعارض منافع ...

طرح شفافیت آرا نمایندگان مجلس شورای اسلامی به دلیل کم داشتن تنها سه رأی موافق به تصویب نرسید، اما نظر یکی از مخالفان این بود که این طرح باید اصلاح شود و کاستی‌های آن برطرف شود تا رأی مثبت به آن بدهد و گرنه خود موافق شفافیت است. شاید عده‌ای هم به این دلیل رأی مخالف داده‌اند که از عواقب آن می‌ترسند و به‌طور مثال این‌طور فکر کنند که با علنی شدن آرائشان مورد قضاوت ناصحیح قرار بگیرند، ولیکن راهکاری که این افراد می‌توانند برای مقابله با این امر استفاده کنند این است که دلایل کارشناسی و شخصی خود را در خصوص رأی خود به‌صورت علنی بازگو کنند تا احتمال سوءاستفاده و برداشت‌های نابجا از تصمیم آن‌ها کاسته شود. به‌طور کلی شفافیت در این امر باعث خواهد شد تا نمایندگان با دقت بیشتری به بررسی موضوعات پرداخته و همواره زیر ذره‌بین مردم باشند که این امر موجب خواهد شد افراد شایسته و لایق در مناصب تصمیم‌گیری حضور یابند و شاهد بهبود روزافزون اوضاع کشور در همه ابعاد آن باشیم.

هرچند این نکته را نیز باید در ذهن داشت که شفافیت آرای نمایندگان مجلس شورای اسلامی تنها یک نمونه از شفافیت در نهادهای حکمرانی است؛ انتشار مشروح مذاکرات کمیسیون‌های مجلس، انتشار مشروح مذاکرات شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت نظام و شفافیت آرای اعضای این شورا و مجمع و نیز دیگر مجالس و محافل سیاست‌گذاری بخش مکمل برای تسری و توسعه شفافیت در نهادهای تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر در کشور است که می‌تواند پیش‌درآمدی برای مقابله با تعارض منافع باشد.

پژوهشکده مطالعات توسعه

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۳۲

شماره سی و دوم - ۱۱ تا ۱۷ بهمن ۱۳۹۹

دبیر خبرنامه: سمانه سهرابی

مجری: مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

شماره واتساپ خبرنامه: ۰۹۰۲۰۴۳۲۹۹۵

